

KYSELYRAPORTTI 2/2022

20

22

Pettymys vanhushpalveluiden kriisin hoitoon on laajaa

Ajatuspaja Toivon kyselyjulkistus

Selvityksen lähtökohdat

Yli 4 000 suomalaista kertoi, kuinka hallitus on pärjännyt vanhushpalvelujen kriisin hoitamisessa. Kyselytutkimuksen teetti Ajatuspaja Toivo syyskuun 2022 lopulla Kantar Publicilla. Kysymykset käsittelivät erilaisia ajankohtaisia yhteiskunnallisia aiheita ja vastaukset kerättiin Gallup Forum -paneelin välityksellä.

Yhtenä teemana kyselyssä oli suhtautuminen hallituksen onnistumiseen vanhushpalveluiden kriisin ratkaisemiseen. Kysymyksenasettelussa annettuna lähtökohdana on, että vanhushpalvelut ovat kriisissä, mitä voinee pitää vallitsevana konsensusnäkemysnä sekä suuren yleisön että asiantuntijoiden ja myös poliittisten päättäjien keskuudessa.

Vastaajille ei tässä kyselyssä ole esitetty mitään taustapohdintaa tai muutakaan johdattelua siitä, mitkä seikat tai minkä tahojen toimenpiteet ovat johtaneet kriisiin. Vastaajat ovat ottaneet kantaa väitelauseseen ”Hallitus on epäonnistunut vanhushpalveluiden kriisin ratkaisemisessa” asteikolla ”täysin samaa mieltä – jokseenkin samaa mieltä – jokseenkin eri mieltä – täysin eri mieltä”, ja mahdollisena vaihtoehtona on ollut myös ”ei osaa sanoa”.

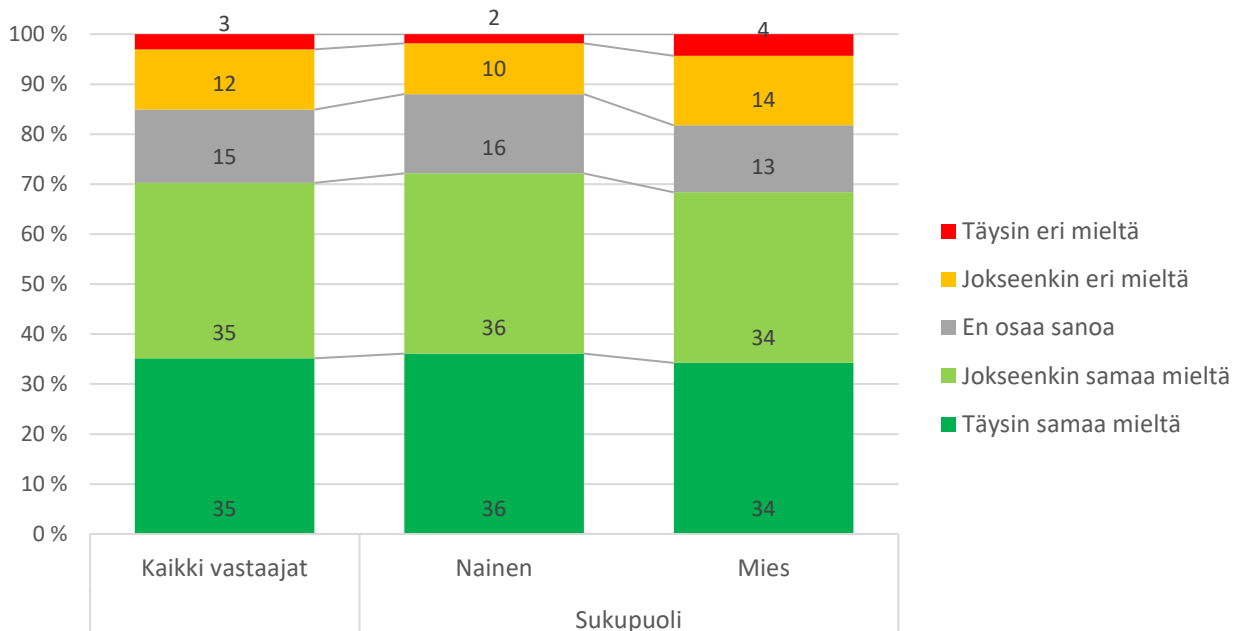
Tässä julkistuksessa keskitytään tarkastelemaan tämän yksittäisen kysymyksen tuloksia suhteessa muutamiin taustatekijöihin. Ne ovat sukupuoli, vaalipiiri, koettu toimeentulo, koulutustaso, vasemmisto-oikeistoulottuvuudella identifioituminen sekä puoluekannatus.

Kyselyn tulokset

Vastaajat koko joukkona ja sukupuolen mukaan

Koko vastaajajoukosta 70 prosenttia on vähintään jokseenkin samaa mieltä siitä, että hallitus on epäonnistunut vanhuspalveluiden kriisin ratkaisemisessa. Vähintään jokseenkin eri mieltä on 15 prosenttia ja täysin eri mieltä vain 3 prosenttia. Kannastaan epävarmoja on 15 prosenttia.

"Hallitus on epäonnistunut vanhuspalveluiden kriisin ratkaisemisessa" - kaikki vastaajat sekä vastaajat sukupuolen mukaan

Kun verrataan mies- ja naisvastaajia, havaitaan, että tyytymättömyys hallituksen onnistumiseen on vielä hienoisesti korkeampaa naispuolisten kuin miespuolisten suomalaisten keskuudessa. Hallitusta vanhuspalveluiden kriisin ratkaisemisessa epäonnistuneena pitää 72 prosenttia naisista ja "vain" 68 prosenttia miehistä; vastaavasti myös väitteestä eri mieltä olevien osuus on naisten keskuudessa pienempi kuin miesten keskuudessa. Tulosta voi pitää yllättävänä, koska toisaalta nykyisen hallituksen suosio ja tyytyväisyys sen toimintaan ovat erityisen korkealla nimenomaan naisten keskuudessa.¹

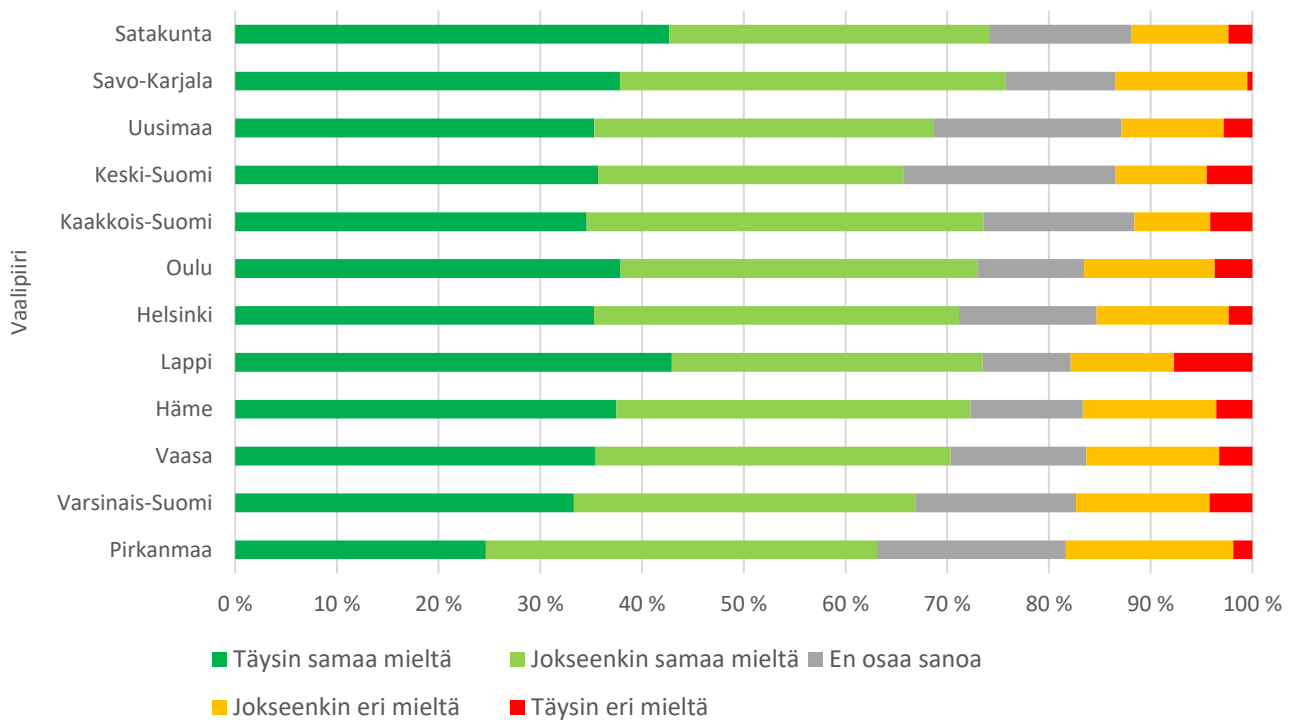
¹ Hallituksen suosiosta esim. Iltalehti 9.9.2022

<https://www.iltalehti.fi/politiikka/a/1ad2ac0e-2f90-4cd0-acda-e80bd4b37b08>

Vastaajat vaalipiirin mukaan

Hallituksen epäonnistuneena pitämisessä nähdään jonkin verran eroja vaalipiirien välillä. Kaikkein alhaisin kokonaistyytymättömyys vanhuspalveluiden kriisin hoitoon vallitsee Pirkanmaan vaalipiirissä, jossa yhteensä 63 prosenttia - sielläkin selkeä enemmistö - on vähintään jokseenkin samaa mieltä siitä, että hallitus on epäonnistunut kriisin ratkaisemisessa. Tulos voi selittyä pääministeri Marinin henkilökohtaisella suosiolla, koska Pirkanmaa on hänen vaalipiirinsä. Tästä huolimatta sielläkään ei ole asiasta erimielisiä enempää kuin 18 prosenttia.

"Hallitus on epäonnistunut vanhuspalveluiden kriisin ratkaisemisessa" - vaalipiirin mukaan

Tarkastelun toisessa ääripäässä on Satakunnan vaalipiiri, jonka vastaajajoukosta 74 prosenttia on samaa mieltä kyselyn väitteestä. Eri mieltä olevien määrä toisaalta jää siellä muita vähäisemmäksi, noin 12 prosenttiin. Näyttää siltä, että perhe- ja peruspalveluministerin tehtävää pääosan kuluva vaalikautta hoitanut Krista Kiuru ei aiheuta ainakaan vastaavanlaista, kriittisyyttä loiventavaa vaikutusta kuin pääministeri Marin Pirkanmaalla. Savo-Karjalassa yhteensä samaa mieltä olevien yhteen laskettu osuus nousee vieläkin korkeammaksi, 76 prosenttiin, mutta siellä taas täysin eri mieltä olevien osuus on maan alhaisin.

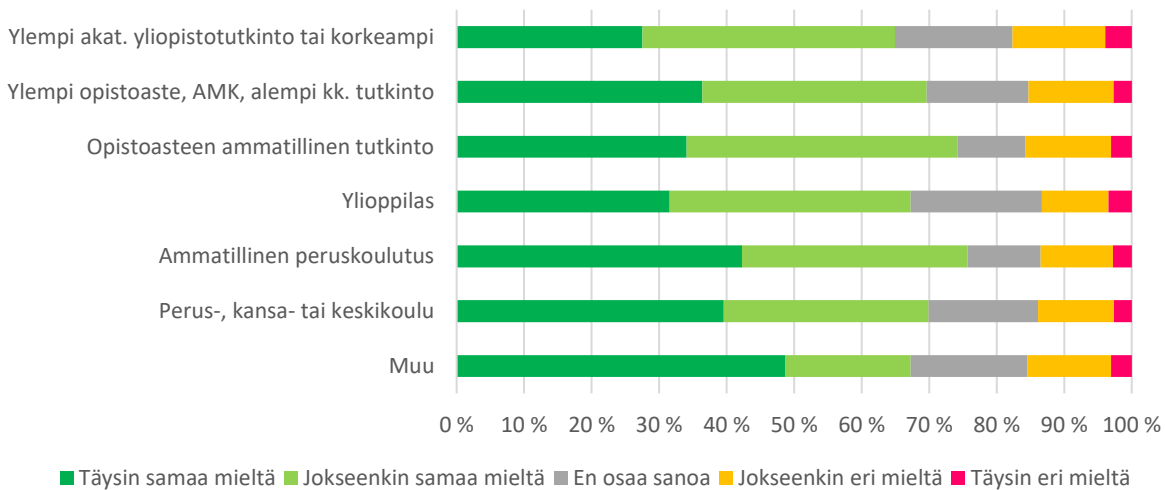
Lapin vaalipiirissä hallitusta kriisin ratkaisemisessa epäonnistuneena pitävien osuus on sama kuin Satakunnassa, mutta toisaalta sieltä löytyy keskimääräistä suurempi osuus väitteestä vähintään jossain määrin eri mieltä olevia. Lapissa on myös kaikista vaalipiireistä suurin osuus (8 %) niitä,

jotka ovat täysin eri mieltä kyselyn väitteestä. Siksi se jää vaalipiirien kokonaistarkastelussa vähemmän kriittiselle puolelle.

Vastaajat koulutustason mukaan

Kun vastaajat ryhmitellään sen perusteella, minkä tason koulutus heillä on, nähdään jonkinlainen yhteys koulutustason ja kriittisyyden välillä. Voimakkaimmat epäonnistumista osoittavat arviot antavat ammatillisen perustutkinnon suorittaneet sekä perus-, kansa- tai keskikoulun käyneet.

"Hallitus on epäonnistunut vanhuspalveluiden kriisin ratkaisemisessa" - koulutustason mukaan

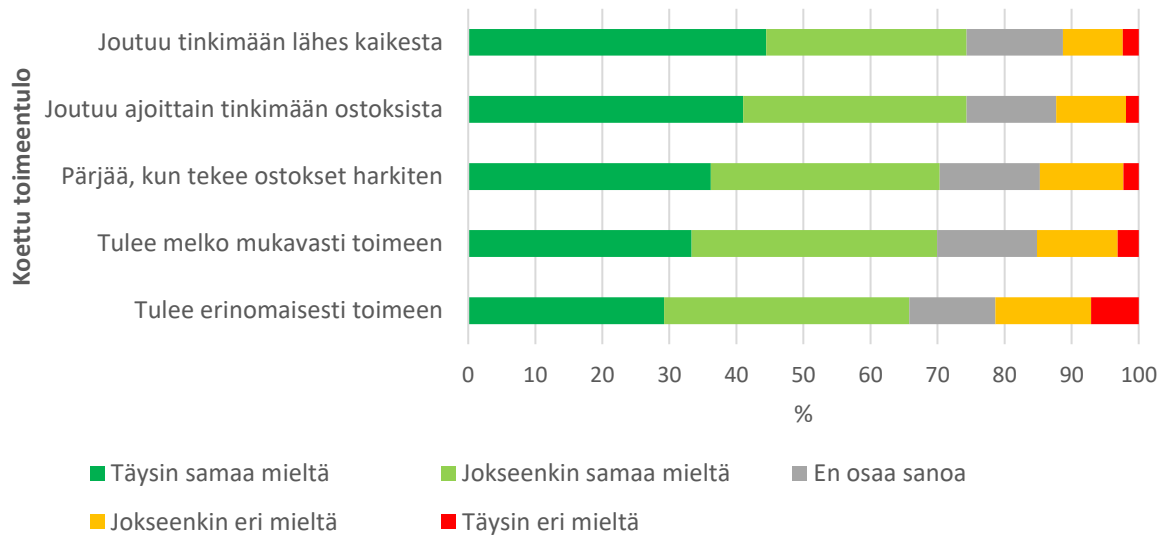

Ylemmän akateemisen tai sitä korkeamman yliopistotutkinnon suorittaneiden keskuudessa kriittisyys puolestaan on kaikkein vähäisintä. Tosin myös korkeimmin koulutettujen keskuudessa lähes kaksi kolmasosaa on vähintään jokseenkin samaa mieltä siitä, että hallitus on epäonnistunut asiassa. Kaikkiaan kuitenkin erot eri koulutustasojen välillä ovat hyvin vähäisiä. Kovin pitkälle meneviin päätelmiin ei koulutustason suhteen tehtävä tarkastelu näin ollen anna.

Vastaajat koetun toimeentulon mukaan

Koetun toimeentulon mukaisessa jaottelussa näkyy selvä johdonmukaisuus. Mitä niukemmaksi ihminen arvioi toimeentulonsa, sitä vahvemmin hän on sitä mieltä, että hallitus on epäonnistunut vanhuspalveluiden kriisin ratkaisemisessa. Myös toimeentulojaottelun toisessa päässä, erinomaisesti toimeen tulevien keskuudessa kyselyn väite kerää lähes kaksi kolmasosaa samanmielisiä. Parhaiten toimeen tulevien keskuudessa on myös selvästi eniten heitä, jotka ovat asiasta eri mieltä.

"Hallitus on epäonnistunut vanhuspalveluiden kriisin ratkaisemisessa" - koetun taloudellisen toimeentulon mukaan

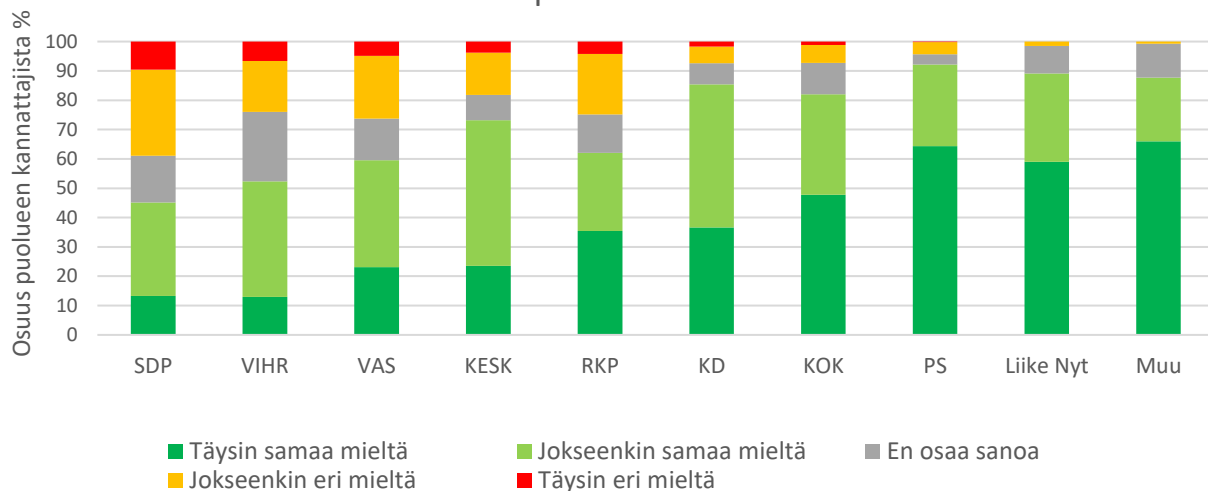

Tähän tulokseen varsin luonnollinen selitys on, että erinomaisesti toimeen tulevilla on mahdollisuus nojata omiin resursseihinsa vanhuuden turvana, kun taas pieni- ja keskituloiset joutuvat kantamaan enemmän huolta julkisesti järjestetyn hoivan laadusta ja saatavuudesta omalla ja läheistensä kohdalla. Tässä on ilmeinen yhteys vastaajien koulutustasoon.

Vastaajat poliittisen kannan ja vasemmisto-oikeistoidentifioitumisen mukaan

Puoluekannatuksen perusteella tarkasteltuna nähdään, että jokaisen eduskuntapuolueen kannattajien keskuudessa kyselyn väitteestä samaa mieltä on suurempi osuus kuin eri mieltä.

"Hallitus on epäonnistunut vanhuspalveluiden kriisin ratkaisemisessa" - puoluekannatuksen mukaan

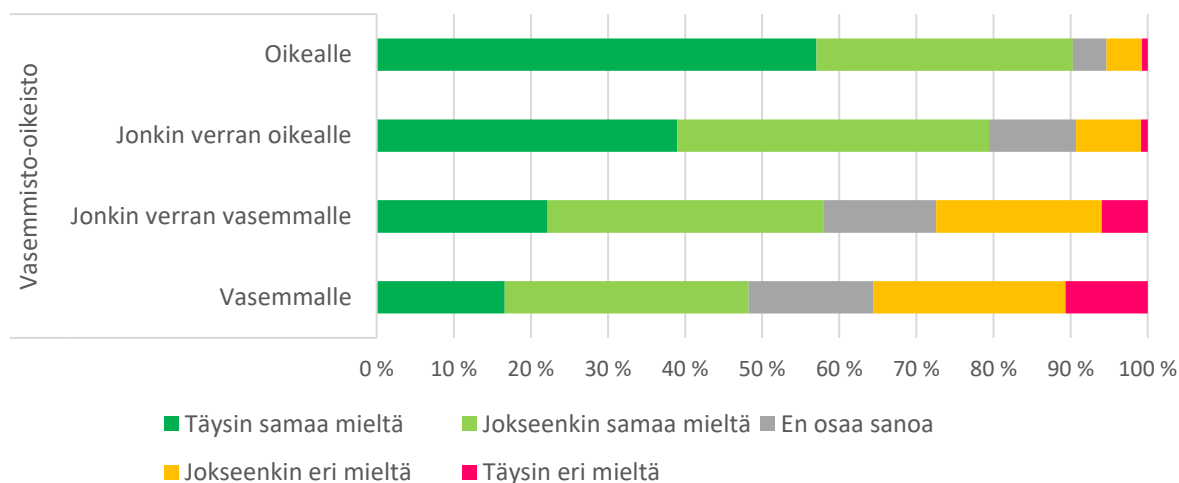

Useimmissa tapauksissa ero on vieläpä hyvin selvä. Ainoa eduskuntapuolue, jonka kannattajista alle 50 prosenttia pitää hallitusta epäonnistuneena vanhuspalveluiden kriisin ratkaisemisessa, on pääministeripuolue SDP. Sen kannattajista 45 % on samaa mieltä ja 39 % eri mieltä väitteestä. Kaikkien muiden hallituspuolueiden kannattajista enemmistö katsoo hallituksen vähintään jokseenkin epäonnistuneen tässä asiassa. Tulos antanee aihetta pohdintoihin hallituspuolueiden piirissä, koska toisaalta tiedetään vanhuspalveluiden tilan olevan yksi suomalaisten suurimpia huolenaiheita.²

Täysin eri mieltä olevia löytyy oppositiopuolueiden kannattajien keskuudesta tuskin lainkaan ja jokseenkin eri mieltä oleviakin erittäin vähän. Mutta hallitus-oppositiorajan vaikutuksen huomioidenkin tulosta voi pitää varsin tyrmäävänä. Kuten raportin alussa koko vastaajajoukkoa koskevassa tarkastelusta nähdään, väitteestä eri mieltä olevien osuus (yhteensä 15 %) jää alle jo yksistään suurimman hallituspuolueen eli SDP:n yleiskannatuksen tason.³

Myös vasemmisto-oikeistotarkastelu heijastelee hallitus-oppositiojakoa sekä myös eroja hallituspuolueiden kannattajakuntien välillä. Kaikkein selvimmin vasemmistolaisina itseään pitävien joukossa kyselyn väitteestä samaa mieltä olevien osuus jää juuri ja juuri alle puoleen (49 %), mutta tässäkin joukossa eri mieltä olevien osuus on selvästi vähäisempi (36 %).

"Hallitus on epäonnistunut vanhuspalveluiden kriisin ratkaisemisessa" - vasemmisto-oikeisto -identifioitumisen mukaan

² Huolenaiheista esimerkiksi YLE 2.8.2022 <https://yle.fi/uutiset/3-12554449>

³ Puoluekannatuksista esim. HS 14.9.2022 <https://www.hs.fi/politiikka/art-2000009064663.html>

Kyselyn toteuttaminen

Tutkimukseen vastanneet edustavat maamme 18–79 –vuotiasta väestöä (pois lukien Ahvenanmaan maakunnassa asuvat).

Aineisto kerättiin 15.- 22.9.2022.

Aineisto sisältää 4.186 henkilön vastaukset.

Haastattelut kerättiin Gallup Forumissa.

Kyseessä on vastaajapaneeli, jossa tiedonsiirrossa hyödynnetään internetiä.

Tulosten tilastollinen virhemarginaali on noin + 1,5 prosenttiyksikköä.

Tässä selvityksessä käytetty data on annettu vapaaseen käyttöön julkistuksen yhteydessä.